

2000-04-28

231-4698-99
2502163

Enligt sändlista

ARJEPLOGS FJÄLLURSKOGSRESERVAT

LAISDALENS FJÄLLURSKOG

BESLUT

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. De befintliga naturreservaten Dellikälven 1988-05-10 (221-9946-87, 2502064), Nalovardo-Storgidna 1988-05-10 (221-9946-87, 2502064) samt Plassa 1988-05-10 (221-9946-87, 2502066) skall med oförändrade föreskrifter ingå i det nya reservatet som får namnet Laisdalens fjällurskog.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Reservatets namn:	Laisdalens fjällurskog
Kommun:	Arjeplog
Lägesbeskrivning:	Området börjar vid länsgränsen ca 27 km NV Slagnäs och sträcker sig längst Laisälven upp till Plassaselet. Blå kartan 24H, 25G, 25H, 26G, 26H
Area:	79 374 ha
Därav landarea:	74 790 ha
Naturtyper:	Hällmark, block-stenmark, grus-sandmark ca 77 ha Vatten ca 4 584 ha Barrskog (inkl. fjällbarrskog) ca 26 092 ha Lövskog (inkl. fjällbjörkskog) ca 29 877 ha Myrmark ca 9 047 ha Hedmark ca 9 306 ha Buskmarker ca 128 ha Fjälläng ca 239 ha Övriga marker ca 24 ha
Markägare:	Staten. Statens Fastighetsverk, Naturvårdsfonden (del av området).
Omfattning:	I reservatet finns enklaver av enskild mark, bl a ströängar. Dessa omfattas ej av föreskrifterna. Områden med gällande gruvrättigheter (bearbetningstillstånd) omfattas ej av föreskrifterna.

2000-04-28

231-4698-99
2502163

BESKRIVNING AV RESERVATET

Längs fjällkedjans gräns mot skogslandet ligger ett i Europa unikt område med opåverkade skogsekosystem. Laisdalens fjällurskog ingår som en länk i den kedja av naturreservat som ligger längs fjällranden.

Laisdalens fjällurskog omfattar förutom de tidigare naturreservaten **Nalovardo-Storgidna** (ca 4 400 ha), **Dellikälven** (ca 8 800 ha) och **Plassa** (ca 1 200 ha) även de fyra fjällnära domänreservaten **Laisälven** (ca 8 725 ha), **Övre Laisdalen** (ca 20 125 ha), **Veddek** (ca 6 050 ha) och **Rabna-Krama** (ca 13 475 ha). Som enklaver inom reservatet kvarstår **Märkbergets** och **Yraftdeltats** naturreservat (se bilaga 2). Reservatet är beläget på båda sidor av Laisälven och sträcker sig ca 100 km i nordvästlig riktning, från Nalovardo i söder till Fjällfors i norr. Området ansluter norrut till **Pieljekajse** nationalpark och avgränsas söderut av länsgränsen, där det ansluter till **Nalovardo** naturreservat i Västerbottens län.

Reservatet karaktäriseras av terrängtäckande barrskogar och vidsträckta våtmarksområden mellan fjällbjörksklädda lågfjäll. Skogarna är till stor del urskogsartade och även andra ingående naturtyper är till största del opåverkade av storskaliga mänskliga aktiviteter. Stora delar av området utgörs av väglöst land. På grund av reservatets storlek har beskrivningen delats upp i delområden, som grundar sig på områdets tidigare indelningen i natur- respektive domänreservat.

Nalovardo-Storgidna

Reservatets sydligaste del utgörs av urskogsreservatet Nalovardo-Storgidna. Området avsattes som naturreservat 1988, och är till största del bevuxet med barrskog. Speciellt i södra delen är skogen starkt grandominerad. Skogen är huvudsakligen gles och lågväxt, med markvegetation av frisk ristyp. Skogen är mycket gammal och domineras av bestånd om 250-300 år. Död ved i form av lågor, torrakor och högstubbar förekommer mycket rikligt i delar av området. I utkanten av området finns vissa spår av dimensionsavverkningar, medan centrala delar är orörda.

Laisälven

I domänreservatet Laisälven avsattes 1987 och utgörs av en komplex naturmosaik av myrar, småsjöar och skogsklädda sluttningar. Myrarna i området är vanligen av fastmatte- eller mjukmattetyper, ofta med fastmarksholmar. Berggrunden utgörs mestadels av granit, vilket bland annat resulterar i att skogarna i området domineras av magra, glesa granskogar med varierande lövinslag. Kring bäckar och fuktdrag är dock vegetationen frodigare. Närmare Dellikälven finns dock ett område som är påverkat av skollberggrunden i väster. Här är näringsförhållandena bättre vilket resulterat i bördiga, välslutna skogar med örtrikt markvegetation. Plockhuggningar har förekommit sporadiskt i området.

Dellikälven

Vid Dellikälvens sammanflöde med Laisälven ligger urskogsreservatet Dellikälven. Reservatet, som avsattes 1988, breder ut sig mellan Dellikälvens dalgång och Laisans västra strand. I samband med den nya reservatsbildningen har området utökats till att omfatta hela området mellan Laisan och länsgränsen samt DelliKnäshemmanet. Detta

2000-04-28

231-4698-99
2502163

område har genom köp (Delliknäshemmanet) och marköverföring förts på Naturvårdsfonden.

Barrskog förekommer främst i östra delen av området, medan den västra delen domineras av fjällhed och vidsträckta fjällbjörkskogar. De barrskogsklädda delarna utgörs till största del av granskog som i allmänhet är välsluten och högväxt. Bestånden är i regel mellan 100 och 200 år gamla. Skogstypen är huvudsakligen frisk ristyp men även ört- och örtristyper förekommer i stor omfattning. Spår av äldre blädningshuggningar finns inom vissa mindre partier, men i övrigt är området opåverkat av huggningar.

Centralt i området ligger Delliknäs, ett nybygge som anlades år 1892 i väglöst land. Nybygget ligger ovanför odlingsgränsen, men ansågs ändå på sin tid vara relativt välmående. Tillsammans med Silvermuséet i Arjeplog har länsstyrelsen genomfört en upprustning av nybygget, så att det idag återfått mycket av sin forna struktur. Delliknäs är av mycket stort värde för såväl kulturmiljövård som naturvård och har även ett högt värde för friluftslivet.

Rabna-Krama

Längst Laisans västra strand, norr om Laisvall, ligger f d domänreservatet Rabna-Krama, som avsattes 1987. Landskapet mycket kuperat med myrar och sjöar mellan de skogsklädda bergssluttningarna. Vid Laisan är nivån 425 möh, medan t ex Gärrestjåkkå i väster når nära 900 möh. Skällgränsen går genom området och är synlig bl a vid Naddokbergen i östra delen av området. Skogen domineras av tall, men lövinslaget är ofta stort och ökar uppåt i bergssluttningarna. I höjdlägen samt i de södra och västra delarna breder fjällbjörkskogen ut sig. Den örtrika ängslövskogen är relativt vanlig i området. Vegetationen vid Laisans strand är tämligen varierad och spår av tidigare mänsklig aktivitet kan ses på de gamla slättermyrarna.

Övre Laisdalen

Övre Laisdalens domänreservat avsattes 1987 och breder ut sig på ömse sidor av Laisälven mellan Märkforsen och Fjällfors. Uppströms Märkforsen finns de tre större sjöarna Gautojaure, Gaskajaure och Iraft.

Talldominerad skog finns på båda sidor av dalen upp till Iraft. I dalgångens sydsluttning förekommer tallbestånd upp till Fjällfors. I den västra delen breder mossrika hedbjörkskogar ut sig, och i bäckraviner och sydsluttningar är örtrik ängsbjörkskog vanlig. Skogen i Laisdalen har delvis påverkats av vedfångst under Nasafjällsepoken på 1600-talet.

Uppströms Iraft vidtar en älvssträcka med små sel och mindre forsar, där älvens vattenmassor genom tiderna orsakat omlagringar i de lösa jordarterna. Detta har bl a gett upphov till mindre meanderlopp med älvvallar och avsnörda meanderbågar. Där dalgången trängs samman förekommer även kalspolade hållar. Älvssträckan uppströms Iraftdeltat upp till Blassaselet är det botaniskt rikaste området inom hela älvsystemet. Myrarna är ofta av backkärrstyp. Vissa av dem är extremt rika med karaktärsarter som svedstarr, huvudstarr, hårstarr, lappstarr, fågelstarr, borststarr, tagelsäv och lapptåg. Den exklusiva kalkkärrmossan finns vid Fjällfors. Vid de större sjöarna förekommer en rad ovanliga arter som bl a Jämtlandsmaskros och lappblågull.

2000-04-28

231-4698-99
2502163

Plassa

Närmast reservatets västra gräns ligger urskogsreservatet Plassa, som avsattes som naturreservat 1988. Området utgörs av ett mindre tallskogsområde med ett isolerat, extremt västligt läge på sydslutningen mot Laisälven. Skogen är gles, luckig och kortväxt. Inslaget av fjällbjörk är stort. Skogen är gammal med dominerande beståndsålder på 180 år. I området förekommer tallar med en ålder på uppemot 400 år. Förutom enstaka stubbar från vedtäkt saknas avverkningsspår i området.

Veddek

Det f d domänreservatet Veddek är en friliggande del av Laisdalens naturreservat. Området avsattes som domänreservat 1987 och omfattar ett bergsområde öster om Ackerselet i Laisälven. Större delen av området beläget över 600 m ö h. Skollgränsen går genom området och är synlig i bergsbranterna i den östra och södra delen av reservatet, exempelvis vid berget Aistop. I anslutning till skollgränsen kommer ofta sådana bergarter i dagen som ger upphov till en rikare flora.

I reservatets högre belägna delar finns stora arealer med rishedar och fastmattemyrar. Gammal granskog med spridda lågor dominerar i bergsslutningarna. Där näringsförhållandena är gynnsamma, som vid fuktdrag och vid skollgränsen, är skogen ofta av högorrtyp. Ett sådant område är sydslutningen av Aistop där det finns en granskog med stor lövinblandning och frodig högorrtsvegetation.

NUVARANDE MARKANVÄNDNING

Hela reservatet utgör åretruntmarker för renskötsel. Inom området finns renskötselaneläggningar i form av stängsel och renvaktarstugor.

Mineralprospektering pågår eller kan bli aktuell inom reservatet. Laisvalls blygruva ligger i anslutning till reservatet.

GRUND FÖR BESLUTET

Laisdalens fjällurskog hör till den fjällnära regionens mest skyddsvärda områden. Reservatet omfattar urskogsartade, vidsträckt barrskogar och även övriga ingående naturtyper är opåverkade av storskaliga mänskliga aktiviteter. I reservatet ingår opåverkade strömvattensystem med mycket höga naturvärden. Förekommande urskogar, sydväxtberg och kalkområden hyser stora botaniska värden.

Reservatet utgörs till övervägande del av väglöst land. Reservatets stora areal ger de ingående ekosystemen möjlighet att bevaras och utvecklas genom naturlig succession.

SYFTET MED RESERVATET

Syftet med reservatet är att bevara landskapets opåverkade karaktär så att urskogens och de olika fjäll- och fjällnära naturtypernas ekosystem får utvecklas naturligt. Syftet är även att - inom ramen för detta mål - ge möjlighet till naturupplevelser, friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

Reservatet innebär också att sådan ekoturism som står i överensstämmelse med reservatets syften gynnas.

ÄRENDETS BEREDNING

Under åren 1987-1990 avsatte Domänverket 84 fjällnära domänreservat. Syftet var att bevara större, sammanhängande fjällnära skogsområden och angränsande fjällmark. Vid Domänverkets bolagisering 1992 lades förvaltningen av marken ovan odlingsgränsen på Statens Fastighetsverk medan Statens mark nedan odlingsgränsen lades på Assi Domän AB. Ett avtal upprättades dock mellan Staten och Assi Domän AB vilket innebar att samtliga fjällnära domänreservat fick överföras på Statens Fastighetsverk.

Under hösten 1995 träffade Statens Fastighetsverk och Naturvårdsverket en överenskommelse rörande fastighetsförvaltningen av mark med särskilt stora naturvärden. I överenskommelsen ingick bland annat de 84 fjällnära domänreservaten. Regeringen godkände överenskommelsen 1995-12-21 och gav i uppdrag till berörda länsstyrelser att med utgångspunkt i överenskommelsen besluta om erforderliga förordnanden enligt naturvårdslagen (1964:822).

I samband med genomförandet av regeringsuppdraget beslutade länsstyrelsen att slå samman vissa fjällnära naturreservat med fjällnära domänreservat samt att inkludera en del oskyddade områden i de nya reservaten. Beslutet innebär att fjällurskogreservaten inom Arjeplogs kommun sammanförs i tre större reservatsområden med samlingsnamnet **Arjeplogs fjällurskogreservat**. I ett senare skede kan de kommunvisa fjällurskogreservaten sammanföras i ”**Norrbottens fjällurskogreservat**”, en mer eller mindre sammanhängande kedja av skyddade områden längs fjällkedjan.

Det fjällnära domänreservaten Laisälven, Rabna-Krama, Veddek samt Övre Laisdalen bedöms ha så höga naturkvalitéer att bildande av naturreservat är motiverat. Det nya naturreservatet benämns Laisdalens fjällurskog och inkluderar även naturreservaten Nalovardo-Storgidna, Plassa samt Dellikälven med utvidgning. Dellikälvens utvidgning har genom köp (Delliknäshemmanet) och marköverföring förts på Naturvårdsfonden.

2000-04-28

231-4698-99
2502163

RESERVATSFÖRESKRIFTER

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30§§ Miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5§ Miljöbalken om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom området.

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att:

1. Bedriva skogsbruk

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

2. Fälla växande eller döda träd för annat ändamål eller tillvarataga vindfällan.
3. Dika, dämna eller utföra vattenreglering.
4. Använda kemiska bekämpningsmedel eller kalk på land eller vatten
5. Plantera in för trakten främmande växt- eller djurart

Undantag från reservatsföreskrifterna:

6. Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för underhåll av befintliga anläggningar, stigar, vägar, kraftledningar eller telekablar, ej heller för de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel.
7. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för pågående täktverksamhet eller för torvtäkt med gällande bearbetningskoncession.
8. Områden med gällande gruvrättigheter (bearbetningstillstånd) omfattas ej av föreskrifterna.
9. Enklaver med enskild mark, ströängar och liknande omfattas ej av reservatsföreskrifterna.

Upplýsningar:

Eventuell mineralutvinning skall prövas enligt bestämmelserna i Miljöbalken och Minerallagen.

För vindkraftutbyggnad gäller av länsstyrelsen fastställt policydokument (nr 7:98).

Turismverksamhet som är förenlig med skyddssyftet får bedrivas inom området.

Mineralprospektering får ske inom reservatet, se vidare under pkt E.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktigas att tåla sådana intrång i området som behövs för att tillgodose:

1. Områdets vård och skötsel
2. Besökande allmänhet

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30§ miljöbalken om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att:

1. Skada mark eller vegetation, inklusive döda stående eller liggande träd. Det är dock tillåtet att ta ved för eldning på platsen, dock ej stående döda torrträd av tall eller gran.
2. Störa djurlivet, t ex genom att klättra i boträd eller att medvetet uppehålla sig i närheten av rovfågelbo, lya eller gryt.

D. Särskilda föreskrifter angående rennärning, jakt och fiske

Undantag från reservatsföreskrifterna:

1. Utan hinder av ovanstående föreskrifter får renskötsel utövas i enlighet med Rennäringslagen. Före lokalisering och utformning av fasta anläggningar samt ändring av befintliga anläggningar skall anmälan för samråd ske till länsstyrelsen enligt 12 kap 6§ Miljöbalken. (Förordning 1998:904).
2. För arrendatorer av jakt, fiske och fritidsstugor skall i arrendekontraktet angivna villkor, om rätt att ta husbehovsved gälla oavsett föreskrifterna.
3. Statens fastighetsverks möjlighet att upplåta vedtäkt för närboende ska kvarstå oförändrad. Samråd om upplåtelsen skall ske med länsstyrelsen.

Upplysningar:

Reservatsföreskrifterna innebär ingen inskränkning av skotertrafik. Snöskoterkörning är således tillåtet i området utom i de fall reservatsbildningen berör befintliga permanenta skoterregleringsområden enligt regeringsbeslut.

Jakt och fiske är tillåtet i området. För upplåtelse av jakträtt skall de vanliga av länsstyrelsen tillämpade villkoren för jaktupplåtelse på statens mark ovan odlingsgränsen gälla.

Upplåtelser av mark för jakt- och fiskestugor eller byggande av jakttorn för älgjakt skall ske i enlighet med länsstyrelsens gällande policy för sådana upplåtelser.

Landning med flyg är tillåtet i området

2000-04-28

231-4698-99
2502163

ÖVRIGA BESTÄMMELSER

E. Samråd om mineralprospektering

Mineralprospektering får ske inom reservatet. Länsstyrelsen föreskriver dock med stöd av 7§ Förordning (1998:904) om täkter och anmälan för samråd att anmälan för samråd enligt 12 kap 6§ Miljöbalken skall ske före prospektering.

F. Samråd om ändring av naturreservatsföreskrifter

Ändringar av naturreservatsföreskrifter skall ske i samråd med kommunen i enlighet med 7 kap 5§ Miljöbalken och 24§ 2 punkten Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm.

G. Föreskrifter rörande naturvårdsförvaltningen av naturreservatet

1. Länsstyrelsen fastställer de mål och åtgärder som framgår av bifogad skötselplan.
2. Naturvårdsförvaltare skall vara länsstyrelsen i Norrbottens län.
3. För att åstadkomma en god lokal förankring av förvaltningen kommer ett **förvaltningsråd** med representanter för länsstyrelsen och Arjeplogs kommun inrättas.

Länsstyrelsens styrelse fattade 2000-04-14 i enlighet med regeringsuppdraget ett beslut om vilka av de fjällnära domänreservaten som skall omföras till naturreservat. Laisdalen, Veddek, Rabna-Krama samt Övre Laisdalen FDR ingår bland dessa domänreservat. Dessutom beslutades om att urskogsreservaten Nalovardo-Storgidna, Dellikälven och Plassa skall ingå i naturreservatet.

I detta ärende har beslut tagits av landshövding Kari Marklund. Föredragande var biolog Per-Anders Jonsson. I den slutliga handläggningen har även länsexperten för naturvård Anna von Sydow samt länsassessor Lotta Lauritz deltagit.

Kari Marklund

Per-Anders Jonsson

Detta beslut kan överklagas hos regeringen enligt bilaga 4.

Bilagor

1. Karta över reservatet
2. Karta över reservatet som visar tidigare skyddade områden
3. Skötselplan
4. Hur man överklagar

SÄNDLISTA

Naturvårdsverket			106 48 Stockholm
Statens Fastighetsverk		Storsjöstråket 15	831 34 Östersund
Statens Fastighetsverk	att. Björn Rutström	Klockarplatsen 1	962 32 Jokkmokk
Statens Fastighetsverk		Tingsbacka	930 90 Arjeplog
Skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län			973 24 Luleå
Lantmäterimyndigheten		Box 847	971 26 Luleå
Riksantikvarieämbetet		Box 5405	114 84 Stockholm
Boliden Mineral AB	Anders Forsgren		936 81 Boliden
Vattenfall			971 77 Luleå
Vägverket Region Norr			971 25 Luleå
Banverket		Box 43	971 02 Luleå
Fortifikationsverket		Box 9102	961 19 Boden
Bergsstaten		Varvsgatan 41	972 32 Luleå
Sveriges Geologiska Undersökning		Box 670	751 28 Uppsala
Naturskyddsföreningen Norrbottens länsförbund	att. Kerstin Rönnkvist	Bredviksvägen 34	952 97 Kalix
Norrbottens ornitologiska förening		Box 193	971 06 Luleå
Jägareförbundet Norrbotten		Kronan A6	974 42 Luleå
Arjeplogs kommun			930 90 Arjeplog
Svenska Gruvföreningen		Box 5501	114 85 Stockholm
Semisjaur-Njarg sameby	att. Sven Anders Fjällås	Fiskarvägen 31	930 90 Arjeplog
Maskaure sameby	att. Alf Larsson	Villagatan 8	930 90 Arjeplog
Svaipa sameby	Olof-Jonas Nutti	Gäddvägen 1	930 90 Arjeplog

LÄNSSTYRELSEN I
NORRBOTTENS LÄN

BESLUT

2000-04-28

231-4698-99
2502163

11
(11)

KOPIA TILL

Naturvårdsregistret
Plan
Kulturmiljö
Rätts
Rennäring/Jakt
Näringsliv